

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
woningbouw en bedrijventerreinen Almere-Hout

17 april 1998

934-57

ISBN 90-421-0347-7

Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

De gemeenteraad van de gemeente Almere
Postbus 200
1300 AE ALMERE

uw kenmerk
MIL/AR\9889

uw brief
12 februari 1998

ons kenmerk
U213-98/Pi/em/934-58

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport woningbouw en
bedrijventerreinen Almere-Hout

doorkiesnummer
(030) 234 76 34

Utrecht,
17 april 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over woningbouw en bedrijventerreinen Almere-Hout. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

dr. ir. J.J.T.M. Geerards
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
woningbouw en bedrijventerreinen
Almere-Hout

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
woningbouw en bedrijventerreinen Almere-Hout

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over
woningbouw en bedrijventerreinen Almere-Hout,

uitgebracht aan de gemeenteraad van de gemeente Almere door de Commissie voor de
milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. woningbouw en bedrijventerreinen Almere-Hout.

de secretaris

mr. S. Pieters

de voorzitter

dr.ir. J.J.T.M. Geerards

Utrecht, 17 april 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	4
2.3 Besluitvorming	6
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Alternatieven	8
3.2.1 Bouwstenen voor Verkeer en Vervoer	9
3.2.2 Bouwstenen voor Ecologie, Landschap en Cultuurhistorie	10
3.2.3 Bouwstenen voor Water	10
3.2.4 Bouwstenen voor Duurzame Energie	12
3.2.5 Nulalternatief	12
3.2.6 Meest milieuvriendelijk alternatief	13
3.2.7 Voorkeursalternatief	13
4. Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	14
5. Gevolgen voor het milieu	15
5.1 Algemeen	15
5.2 Rode systeem (verkeer en vervoer)	16
5.3 Groene systeem (ecologie, landschap en cultuurhistorie)	16
5.4 Blauwe systeem (water)	17
5.5 Gele systeem (energie en reststoffen)	17
5.6 Woon en leefmilieu	18
6. Vergelijking van alternatieven	19
7. Leemten in informatie	20
8. Evaluatieprogramma	20
9. Vorm en presentatie	21
10. Samenvatting van het MER	21

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 12 februari 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Het Groene Weekblad van Almere d.d. 14 februari 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie is van mening dat in het Milieueffectrapport (MER) als algemeen uitgangspunt moet gelden dat er wordt gewerkt met een concept van duurzame stadsontwikkeling, waarbij met name rekening wordt gehouden met de volgende vier systemen: het rode systeem (verkeer en vervoer), het groene systeem (ecologie, landschap en cultuurhistorie), het blauwe systeem (water) en het gele systeem (energie en reststoffen). Kortom, in dit MER kan van een conceptuele benadering worden uitgegaan.

De woningbouwplannen zullen voor wat betreft de Commissie moeten worden ontwikkeld uitgaande van de hoogste c.q. strengste Duurzaam Bouwen (DuBO)-eisen.

Bij de ontwikkeling van de verschillende bedrijventerreinen kan het concept van Duurzame Bedrijventerreinen, zoals genoemd in de Kabinetsnota Milieu & Economie, als uitgangspunt worden meegenomen, waarbij er concreet doelen worden bepaald met betrekking tot energie, materiaalgebruik, water, afval, uitstoot van schadelijke stoffen, collectieve voorzieningen en samenwerking.

Voor beide uitwerkingen op Duurzaamheidsniveau geldt dat er gewerkt zal moeten worden met concreet geformuleerde doelen, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Deze doelformulering dient te geschieden tegen de achtergrond van reeds geformuleerd en vastgesteld gemeentelijk beleid (Duurzame Woonmilieu's en Groenstructuurvisie).

De interactie, daar waar deze relevant is voor milieueffecten, tussen de beide activiteiten (Woningbouw en Bedrijventerreinen) moet concreet beschreven worden en met name dient duidelijk gemaakt te worden wat de positieve en de negatieve gevolgen van deze gezamenlijke activiteiten kunnen zijn voor wat betreft de vier genoemde systemen (rood, groen, blauw en geel).

Hiervan uitgaande moet een aantal alternatieven ontwikkeld worden, waarbij rekening wordt gehouden met een optimale ruimtelijke vormgeving en interne locaties gericht op een laag autogebruik en maximaal gebruik van langzaam verkeer en openbaar vervoer, welke uiteindelijk resulteren in minimaal een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) en een voorkeursalternatief.

1.

INLEIDING

De gemeente Almere is van plan om na 2003 een tweede bouwfront te gaan ontwikkelen naast de in ontwikkeling zijnde woningbouwlocatie (Strand)Poort en wel op de locatie Hout. Deze tweede locatie - Almere-Hout - zal enerzijds gebruikt worden voor de bouw van ongeveer 20.000 woningen, daarnaast zullen er 300 tot 500 hectare bedrijventerreinen ontwikkeld worden.

De ruimtelijke uitwerking van dit voornemen zal gebeuren in de vorm van een structuurplan.

Bij brief van 12 februari 1998 (bij de Commissie binnengekomen op 16 februari 1998)^{1]} is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het op te stellen milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in "Het Groene Weekblad" (een Almeers huis-aan-huis-blad) van 14 februari 1998^{2]}.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]}. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de adviezen, commentaren en opmerkingen^{4]}, die zij in afschrift van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

-
- 1 Zie bijlage 1.
 - 2 Zie bijlage 2.
 - 3 De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.
 - 4 Bijlage 4 geeft een lijst van deze reacties.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

2.1 Probleemstelling

In de probleemstelling moet worden beschreven voor welke (bestaande en/of toekomstige) knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden.

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid moeten worden beschreven⁵. Hierbij dient ook het rijks- en provinciaal beleid betrokken te worden, met name op het punt van de woningbouw⁶.

Daarnaast dient er uitgebreid te worden ingegaan op de fasering van de locatie. Welke alternatieven zijn er (al dan niet) nog in beeld? En welke (milieu)argumenten hebben bij reeds gemaakte keuzes een (beslissende) rol gespeeld?

2.2 Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel (of de doelen) worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven. Doelen moeten zodanig worden beschreven, dat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven.

Met het oog op het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming moet aangegeven worden welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor het milieu.

De doelen, ter nadere uitwerking van een concept voor duurzame stadsontwikkeling⁷, kunnen bijvoorbeeld als volgt worden geconcretiseerd:

- het rode systeem (verkeer en vervoer)
 - een op maximaal gebruik van langzaam verkeer en openbaar vervoer voor personen, en vervoer over water en rail van goederen, gerichte ruimtelijke vormgeving en inrichting en aanleg van ontsluitende en verbindende infra-

5 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 1.

6 Het voeren van een nut- en noodzaakdiscussie dient vooral op het planhogere niveau plaats te vinden. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren in het kader van het MER voor het Omgevingsplan van de provincie Flevoland.

7 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 9 en 18.

structuur. Ook dient deze inrichting gericht te zijn op een minimaal gebruik van de personenauto⁸];

- tevens dient gestreefd te worden naar een minimale mobiliteitsontwikkeling van toekomstige bewoners en gebruikers van Almere-Hout en van de goederenstromen binnen en van en naar Almere-Hout;
- het voorkomen van (onaanvaardbare) geluidsoverlast, luchtverontreiniging of veiligheidsrisico's in de woon- en werkgebieden ten minste conform de daarvoor geldende normen en grenswaarden.

- het groene systeem (ecologie, landschap en cultuurhistorie)
Ten aanzien van ecologie, natuur, milieu en cultuurhistorie gaat het om:
 - het integreren van de stad met de natuur, waarbij aangesloten wordt bij de reeds gerealiseerde groenstructuur (bosstroken) en bij de Groenstructuurvisie;
 - optimalisatie van de ecologische verbindingszone voor waterorganismen tussen de Oostvaardersplassen/Lepelaarsplassen en de Randmeerzone bijvoorbeeld langs de Hoge Vaart naar de Kievitstocht en vervolgens naar de Lage Vaart⁹];
 - de realisatie van een droge ecologische verbindingszone langs de omgeving van de Stichtse Brug, zoals aangegeven in het Natuurbeleidsplan 1990¹⁰];
 - het realiseren van overgangen naar het open middengebied van Zuidelijk Flevoland;
 - het behoud van archeologische monumenten en het optimaal inpassen daarvan in de planvorming¹¹].
- het blauwe systeem (water)
 - inrichting van het watersysteem aanwenden voor de ontwikkeling van natuur- en belevingswaarden;
 - water besparende maatregelen, sluiten van kringlopen (ketenbeheer);
 - bevorderen van retentie om piekafvoeren naar omliggende waterlopen te dempen;
 - bevorderen van (milieu)bewustzijn en betrokkenheid van de rol van water in de wijk bij de (toekomstige) bewoners;
 - duidelijke en eenduidige afspraken over taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van het grond- en oppervlaktewaterbeheer in de wijk en in relatie tot de omgeving.
- het gele systeem (energie en reststoffen)
hierbij kan men zich richten op:
 - beperken van de energievraag;
 - ontwikkelen van een heldere energie-infrastructuur en een efficiënt leidingenverloop;
 - optimaal gebruik van duurzame energiebronnen zoals zon, wind en aardwarmte;

8 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 6, 12 en 17.

9 Zie bijlage 4, inspraakreactie's nr's 7 en 12.

10 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 12.

11 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 14.

- beperking van het gebruik van fossiele brandstoffen;
- optimaal benutten van afval- en reststoffen voor hergebruik^{12]}.

Ten aanzien van de veiligheid kan een doorkijk gegeven worden naar het uiteindelijk vast te stellen bestemmingsplan, waarin vastgelegd zou kunnen worden dat er zich op de bedrijventerreinen bijvoorbeeld uitsluitend bedrijven mogen vestigen, die geen groepsrisico veroorzaken en waarvan derhalve de individuele risico-contour zich niet uitstrekt over de terreingrens van het bedrijf. Ook kan worden vastgelegd dat de gecumuleerde risico-contour zich op de terreingrens zal bevinden.

Een dergelijke vastlegging zou ook kunnen plaatsvinden met betrekking tot geluid en geluidzonering, waarvoor zowel normen als een monitoringsopzet kunnen worden vastgelegd^{13]}.

2.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's en (ontwerp-)plannen waarin deze zijn of worden vastgelegd. Vermeld dient te worden in hoeverre deze ontwikkeling van Almere-Hout in lijn is met het provinciale- en het rijksbeleid^{14]}.

Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen (bijvoorbeeld binnen het kader van de gemeentelijke nota Groenstructuurvisie of het Structuurschema Groene Ruimte (SGR).

De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven.

Tevens moet beschreven worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven^{15]} (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden) aan het milieubeleid worden ontleend.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor een nog op- en vast te stellen structuurplan voor Almere-Hout. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel zijn betrokken en informeel worden betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

12 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 9.

13 Er zal van de berekende geluidbelasting een contour kunnen worden bepaald, die hetzij als zonebesluit Wgh of als 50 dB(A)-zone in het bestemmingsplan of een daaraan verbonden bijlage wordt gekoppeld. Deze contour is op deze manier onderdeel geworden van de besluitvorming en biedt daarmee aan alle betrokkenen de zekerheid dat de bij het ontwerp gestelde milieudoelstellingen ook in de toekomst zullen worden nageleefd. Hetzelfde geldt voor andere relevante milieubelastingen, zoals geur en/of stof.

14 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 15 en 16.

15 Zie ook hoofdstuk 6 van dit advies.

3.

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1

Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het kan zinvol zijn om deze beschrijving te baseren op deelactiviteiten. Ook bij het zoeken naar alternatieven kan het zinvol zijn uit te gaan van een analyse van de voorgenomen activiteit in deelactiviteiten.

Verder verdient het aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de **realisatiefase** (inrichting/aanleg)¹⁶ en de **gebruiksfase** (gebruik en beheer).

Hierbij dient tevens aandacht geschonken te worden aan fasering van bijvoorbeeld de infrastructuur, de bediening daarvan (met name bij openbaar vervoer) en de effecten daarvan op de vervoerwijzekeuze van de bewoners en de gebruikers van de gebieden.

Alternatieven kunnen ontwikkeld worden op basis van uitgangspunten van duurzame stadsontwikkeling met betrekking tot het blauwe, groene, rode en gele systeem. Per alternatief, dan wel variant, moet worden beschreven wat dit betekent voor elk der vier systemen.

De woningbouw- en bedrijventerreinenontwikkeling moet in onderlinge samenhang worden ontwikkeld. Aandachtspunten bij deze samenhang zouden kunnen zijn:

- mogelijkheden voor gebruik van (rest)warmte van warmteproducerende bedrijven door warmteconsumerende bedrijven of woongebieden;
- optimaal gebruik (waaronder hergebruik) van water;
- realiseren van een collectief beheerssysteem voor energie en stofstromen en het beheer van collectieve ruimten;
- verminderen van transport door combinaties van bedrijvigheid na te streven;
- hergebruik van reststoffen.

16 Tijdens de realisatiefase kan mogelijk fasering van ingebruikneming van het gebied een gewenste aanpak zijn, met name om stofwinden (het verwaaien van de toplaag) tegen te gaan. In ieder geval moet worden aangegeven hoe er omgegaan zal worden met het braakleggen van de bouwgronden.

Voor wat betreft de inrichtingsuitwerkingen van de bedrijventerreinen kan het concept van Duurzame Bedrijventerreinen^{17]}, zoals genoemd in de Kabinetsnota Milieu & Economie, als uitgangspunt worden meegenomen. Daarbij moet (in een later stadium) aandacht besteed worden aan energie, materiaalgebruik, water, afval, uitstoot van schadelijke gassen, collectieve voorzieningen en samenwerking.

Bij deze afweging kan ook de invloed van een eventueel aan te leggen natte industrieterrein bij de Stichtse brug en een bedrijventerrein nabij de knoop van de A6 en de A27 op het grondgebied van de gemeente Zeewolde betrokken worden^{18]}.

Bij de ontwikkeling van de bedrijventerreinen kan een systematische aanpak worden gebruikt die leidt tot nader inzicht van belanghebbenden:

- maximale invulling vanuit logistieke aspecten^{19]};
- maximale milieumeerwaarde door combinatie van bedrijven ten aanzien van gebruik van reststoffen, energie en water;
- minimale hinder voor omwonenden;
- worst-case.

Bij het kiezen van bedrijvigheid kan worden gestreefd naar het veroorzaken van minimale hinder door het terrein inwaarts te zoneren. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de toch al verslechterde geluidssituatie ten gevolge van de A27. De 50 dB(A)-contour van het bedrijventerrein kan zo worden ontworpen dat deze op de geluidcontour van de rijksweg ligt en er cumulatief geen toename van de geluidbelasting zal zijn.

Ook kan worden gedacht aan een optimalisatie van het benutten van de zone langs de rijksweg A27 door het afschermen van de invloed van de rijksweg door middel van schermen, die bijvoorbeeld weer als zonnecollectoren gebruikt zouden kunnen worden, of het gebruik van de ruimte als ecologische zone of als hoogwaardige kantoorlocatie.

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen.

3.2 Alternatieven

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de gewenste selectie van het voorkeursalternatief (zie paragraaf 6.1).

In het MER zijn vooral de milieuarargumenten voor deze keuze van belang.

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Een

17 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 9.

18 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 11.

19 Daarbij kan met name worden gedacht aan de inrichting van een voor alle bedrijventerreinen werkend Vervoerscoördinatiecentrum (VCC), waar zowel personen- als goederenvervoer van en naar de terreinen gecoördineerd kan plaatsvinden. Daarbij kan men bijvoorbeeld door bundeling van vervoersstromen zorgen voor een lagere milieubelasting en een vermindering van de verkeersbewegingen.

overzichtelijke tabel, per onderdeel alsmede een combinatietabel, kan hierbij behulpzaam zijn.

Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) is verplicht. In ieder geval dient er gebruik gemaakt te worden van de hierna genoemde bouwstenen bij de uitwerking van verschillende alternatieven en minimaal bij het MMA en het Voorkeursalternatief. Daarbij gaat het om de volgende bouwstenen: Verkeer en Vervoer; Ecologie, Landschap en Cultuurhistorie; Water en Duurzame Energie. Op basis van deze bouwstenen kan een MMA worden afgeleid. Voor alle alternatieven geldt dat deze op inrichtingsniveau c.q. structuurplanniveau dienen te worden uitgewerkt. Nadere detaillering kan pas in een later stadium aan bod komen.

Er dient in ieder geval naast de hier genoemde alternatieven een nadere uitwerking te worden gemaakt van de trajecten 1 en 3 zoals genoemd in de Startnotitie²⁰. Daarbij is vooral de interne locatiekeuze voor wonen, werken, recreatie en dichtheden/inrichting in relatie tot de bestaande en aan te leggen infrastructuur van cruciaal belang voor de effecten op verkeer en vervoer.

Verder is ook de afstemming van de kwaliteit van woon- en werkgebieden van belang (wordt er gebouwd in het segment van de woningmarkt waar mensen wonen waarvoor ook arbeidsplaatsen worden gecreëerd op de bedrijventerreinen?).

3.2.1

Bouwstenen voor Verkeer en Vervoer

Bij de uitwerking van alternatieven dient - in ieder geval in het MMA - maximaal te worden ingezet op het gebruik van openbaar vervoer en langzaam verkeer en een minimale omvang van het autoverkeer²¹. Daarbij zijn belangrijke elementen:

- ligging van de spoorlijn en andere hoofdelementen voor openbaar vervoer binnen de wijk²²;
- de directe verbinding met Utrecht en dergelijke²³;
- de aanleg van de IJ-lijn;
- dichtheden en situering rondom stations;
- de wijze van aantakking op het hoofdwegennet;
- de ontsluiting voor de auto en voor de fiets;
- de mogelijkheden voor een autoluwe of autovrije inrichting.

Ook ten aanzien van bedrijventerreinen zullen ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden met een grote invloed op de mobiliteit:

- de ligging ten opzichte van de hoofdinfrastructuur voor weg en rail in verband met het woon-werk-verkeer en het zakelijk verkeer;
- de ligging ten opzichte van weg, water en rail in verband met goederenvervoer;

20 Zie bijlage 4, de inspraakreacties nr's 3, 4, 8, 13, 18, 19 en 21.

21 Zie bijlage 4, de inspraakreacties nr's 15, 17 en 20.

22 Zie bijlage 4, de inspraakreacties nr's 5, 17 en 19.

23 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 17 en 20.

- de mogelijkheden voor een vervoerscoördinatiecentrum dat zowel het personenvervoer als het goederenvervoer onder haar hoede neemt. Centrale aan- en afvoer kan helpen om de omvang van het goederenvervoer te reduceren. De kansen daarvoor hangen samen met de ruimtelijke vormgeving van de bedrijventerreinen²⁴].

Wat is de invloed van fasering van ingebruikname van met name de openbaar vervoervoorzieningen ten aanzien van het gebruik daarvan gedurende de aanlegfase en ook direct daarna²⁵].

3.2.2 **Bouwstenen voor Ecologie, Landschap en Cultuurhistorie**

Bij de uitwerking van de alternatieven moet - zeker voor wat betreft het MMA - van een maximale inpassing van bestaande natuur (bosgroenstroken) en nieuwe natuur in de nieuw te ontwikkelen woonwijk worden uitgegaan. Aandachtspunten hierbij zijn:

- aansluiting bij de Groenstructuurvisie van de gemeente Almere;
- afstemmen van de woonfunctie op bestaande en potentiële ecologische waarden en op de watersystemen²⁶];
- recreatief gebruik van bestaande en nieuwe natuur;
- onderscheid in droge en natte natuur;
- benutten van de eventueel aanwezige kwel (indien van goede kwaliteit) voor de ontwikkeling van natuurwaarden (zie ook Uitwerkingsalternatief Water);
- optimale invulling van een ecologische verbindingzone voor waterorganismen tussen Oostvaardersplassen/Lepelaarsplassen en Randmeerzone²⁷];
- optimale invulling droge ecologische verbindingzone²⁸];
- het op kaart weergeven op welke plek welke natuur wordt beoogd, waar de ecologische verbindingzones worden gesitueerd en hoe deze eruit zullen zien²⁹].

3.2.3 **Bouwstenen voor Water**

De Commissie beveelt aan de volgende checklist te doorlopen om het bewustzijn ten aanzien van het thema water te bevorderen en keuzes helder te maken. Voor elk van de volgende punten wordt aandacht in het MER gevraagd. Deze aandacht bestaat minimaal uit het motiveren van het al dan niet implementeren van de hierna genoemde punten in het stedelijk (ruimtelijk) ontwerp. Indien een bepaald punt wordt meegenomen in het stedelijk ontwerp, wordt gevraagd hiervan een duidelijke uitwerking te presenteren en concreet aan te ge-

24 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 2.

25 Omdat gewoontegedrag bij vervoerwijzekeuze een grote rol speelt is het van grote invloed in welk stadium bijvoorbeeld een trein gaat rijden; wanneer de bewoners er al maanden wonen zullen zij een op de auto gebaseerd verplaatsingspatroon hebben ontwikkeld, waar ze uiterst moeizaam vanaf te brengen zijn. Zie ook de inspraakreactie nr's 6, 13 en 16, bijlage 4.

26 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 5 en 12.

27 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 7, 10 en 12.

28 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr's 10 en 12.

29 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 12.

ven welke aspecten van elk punt van belang zijn voor de besluitvorming, dan wel een belangrijke rol spelen bij de afweging van de alternatieven. De volgende punten dienen in het MER ten aanzien van het thema water aan de orde te komen:

Algemeen

- Op welke wijze wordt het gedachtegoed uit de nota "Duurzame woonmilieu's" in het stedenbouwkundig ontwerp ingebracht?
- Wat is het wegzijgings/kwelpatroon binnen de wijk en hoe denkt men met de kwel om te gaan?

Kwantitatieve en kwalitatieve aspecten

- Wat wordt het toekomstig peilbeheer in de wijk en op welke wijze en op basis waarvan gaat men dit sturen?
- Op welke wijze wordt de bufferwerking (ten aanzien van piekafvoer) van het watersysteem in de wijk bevorderd?
- Zijn er in de toekomst wateroverlastproblemen in de wijk te verwachten en zo ja, waar en hoe denkt men deze problematiek te beheersen (drainage, kruipruimteloos bouwen en dergelijke)?
- Hoe wordt het terrein bouwrijp gemaakt en welke technieken worden daarbij gehanteerd?
- Hoe gaat de doorstroming van waterlopen er in de toekomst uitzien en welke uitgangspunten worden daarbij gehanteerd?
- Op welke wijze denkt men de waterkwaliteit in de wijk te beheersen en te monitoren?
- Hoe kijkt men tegen de riolering in de wijk aan? Welk rioleringsstelsel zal worden toegepast en waarom?
- Op welke wijze wil men omgaan met de afhandeling van hemelwater? Als mogelijkheden kunnen worden genoemd:
 - afkoppeling;
 - huishoudelijk gebruik van hemelwater via een tweede waterleidingnet;
 - gebruik van hemelwater voor doorspoeling van het oppervlaktewatersysteem;
 - op welke wijze wordt de relatie tussen te gebruiken bouwmaterialen en de kwaliteit van het af te voeren hemelwater 'gemanaged'?
- Op welke wijze en waar vindt zuivering van rioolwater plaats en waar wordt het effluent geloosd? Is het gezien de beschikbare ruimte mogelijk om gebruik te maken van helofytenfilters?

Natuurontwikkeling en beleving

- Wat zijn de mogelijkheden in de wijk om water aan te wenden voor de ontwikkeling van natuurwaarden? Wat voor oeverinrichtingen staat men voor en worden deze benut voor natuurontwikkeling?
- Op welke wijze denkt men het watersysteem te benutten om de belevingswaarde van de wijk te bevorderen? Op welke wijze wordt omgegaan met de veiligheidsaspecten in relatie met het watersysteem (in verband met kinderen en dergelijke). Krijgt het watersysteem ook een recreatieve functie binnen de wijk?

Samenwerking en afstemming

- De Commissie beveelt aan in een vroegtijdig stadium het Heemraadschap Fleverwaard bij het watersysteemontwerp te betrekken, aangezien deze duidelijke wensen ten aanzien van het waterbeheer in de wijk en in relatie daarmee de omgeving hebben³⁰]. Mogelijke toekomstige problemen in het waterbeheer van de wijk kunnen voorkomen worden indien waterbeheerders in een vroegtijdig stadium bij de stadsontwikkeling worden betrokken.

Waterbeheer

- Zijn de afspraken ten aanzien van het toekomstig waterbeheer in de wijk duidelijk? Waar liggen de taken en verantwoordelijkheden?
- Hoe gaat het waterhuishoudingsplan voor de wijk er uit zien?

3.2.4

Bouwstenen voor Duurzame Energie

Hierbij dient maximaal te worden ingezet op het realiseren van de eerder gestelde doelen:

- beperking van de energievraag door onder andere vormen van compact en energiebewust bouwen, zongericht verkavelen, gebruik van warmtepompen en warmtekrachtkoppeling, gebruik van restwarmte van bijvoorbeeld elektriciteitscentrales en industrieën;
- ontwikkelen van heldere energie-infrastructuur door onder andere een efficiënte organisatie van het energiebeleid en het ontwikkelen van een efficiënt leidingenverloop;
- optimaal gebruik van duurzame energiebronnen zoals zon, water en aardwarmte door onder andere zongeoriënteerd bouwen, toepassen van zonnepanelen, gebruik van windturbines langs de randen en zo mogelijk gebruik van aardwarmte;
- beperking van het gebruik van fossiele brandstoffen bij verwarming en vervoer door onder andere warmtekrachtkoppelingen, gebruik van restwarmte en goed openbaar vervoer;
- optimaal benutten van afval- en reststoffen voor hergebruik, zoals gebruik van restwarmte, (her)gebruik van biomassa, hergebruik van chemisch afval, ontwikkelen van een duidelijk systeem voor hergebruik van afval- en reststoffen.

3.2.5

Nulalternatief

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief, omdat de doelen van de Initiatiefnemer niet gerealiseerd kunnen worden zonder tot deze beide activiteiten over te gaan³¹].

Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling.

30 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 7.

31 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 12.

Milieugevolgen van alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking met deze referentie.

3.2.6 **Meest milieuvriendelijk alternatief**

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu inclusief het leefmilieu³²].

De Commissie adviseert bij het ontwikkelen van het MMA een 'actieve' aanpak te volgen. Hiermee wordt bedoeld, dat toepassing van de beste bestaande mogelijkheden voor milieubescherming en -verbetering bij de ontwikkeling van dit alternatief als uitgangspunt wordt genomen.

Zoals hiervoor reeds is gesuggereerd zou het mogelijk moeten zijn om het MMA te formuleren door een combinatie te maken van de aangeleverde bouwstenen en andere suggesties³³].

3.2.7 **Voorkeursalternatief**

Het planalternatief dat de voorkeur geniet van de initiatiefnemer en als zodanig ook in het structuurplan zal worden opgenomen, dient in het MER te worden beschreven.

32 Optimale leefbaarheid is een belangrijk onderdeel van het MMA en dient als zodanig daar ook integraal onderdeel van uit te maken.

33 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 10.

4.

BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten, zoals de aanleg van een nieuwe spoorverbinding en de (bijna) gerealiseerde A27.

In het MER kan aangesloten worden bij de resultaten van de CRAAG-studie. Voor wat betreft verkeer en vervoer zou het studiegebied moeten reiken tot en met de aansluiting van de A6 op de A1 en de eventuele doorwerking op de splitsing A1-A9 verderop; op de aansluiting A27 en A1 en de aansluiting A27 en N27 en de capaciteit van deze laatste verderop. Tevens dient de capaciteit van de Flevospoorlijn in beide richtingen tot studieonderwerp en behoort derhalve in die zin tot het studiegebied³⁴].

Het studiegebied³⁵] moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie Almere-Hout en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen.

Bij de beschrijving van de huidige milieusituatie dient een bodemkaart te zijn opgenomen met daarin aandacht voor de bijzondere (archeologische) bodemgesteldheid in de zuid-oostpunt van het plangebied³⁶], verspreidingskaarten van de meest voorkomende organismen, alsmede een kaart met de huidige begroeiing en de hydrologische situatie.

In het MER moet, mede aan de hand van kaarten, schetsen en fotomateriaal, duidelijk worden gemaakt:

- de landschappelijke hoofdstructuur op regionaal niveau, waarbij aangegeven wordt hoe het project Almere-Hout daarin past, welke barrières er zijn voor planten en dieren en welke potenties er zijn om deze te overbruggen;
- de landschappelijke structuur op lokaal niveau, waarin de samenhang tussen het project en het omgevende landschap duidelijk tot uitdrukking

34 Bij het beantwoorden van deze vragen kan gebruik gemaakt worden van reeds bestaande onderzoekgegevens, alleen daar waar geen actuele gegevens voorhanden zijn zou nader onderzoek verricht moeten worden.

35 Het studiegebied omvat zowel de wegeninfrastructuur (A1 en A27), maar ook aangrenzende bedrijventerreinen zoals bij de Sluichtse brug. Sowieso dient het MER duidelijk te zijn met betrekking tot de exacte omvang van het studiegebied. Zie ook inspraakreactie nr. 11, in bijlage 4.

36 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 14.

wordt gebracht;

- aanwezigheid van structuurbepalende beplantingen, voorzieningen, functies, waterpartijen en overige landschapselementen. Geef aan welke mogelijkheden er zijn om deze elementen te behouden en te integreren;
- aanwezigheid van archeologische bodemschatten en overige cultuurhistorisch belangrijke elementen en relaties³⁷];
- de variatie in bodemopbouw, met het patroon van de oude waterlopen in de ondergrond (in verband met potenties voor nieuwe ontwikkeling van watersysteem).

Bij de beschrijving in het MER kan gebruik gemaakt worden van en voortgebouwd worden op de informatie in de Startnotitie en eventueel reeds uitgevoerde inventarisaties.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenoemde activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid, compenseerbaarheid en omkeerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed;
- expliciet dient te worden ingegaan op de cumulatie van effecten, bijvoorbeeld met betrekking tot geluid;
- behalve de directe effecten, moeten ook afgeleide effecten worden beschreven, zoals de zandwinning elders ten behoeve van het ophogen van bouwterreinen;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- aandacht moet vooral besteed worden aan die effecten die per beschreven alternatief verschillen of die welke de gestelde normen overschrijden;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken;
- aan de samenhang tussen de verschillende milieugevolgen (als geluid, luchtverontreiniging, veiligheidsrisico) en de gezamenlijke invloed daarvan op de kwaliteit van het woonmilieu moet expliciet worden ingegaan.

37 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 14.

De Commissie vraagt in dit MER met name aandacht voor een kwantitatieve beschrijving van de geluidhinder, de vervoersstromen, de grondwaterstromen, de voorkomende (bijzondere) flora en fauna.

5.2 Rode systeem (verkeer en vervoer)

Ten aanzien van de aspecten die voor verkeer & vervoer moeten worden gekwantificeerd:

- de vervoerwijzekeuze in het goederenvervoer (weg, rail en water) in tonkilometers van en naar de bedrijventerreinen;
- de vervoerwijzekeuze in reizigerskilometers per vervoerwijze voor het gehele door Hout gegenereerde verkeer;
- de uitstoot van CO₂, NO_x, SO₂, VOS (=Vluchtige Organische Stoffen) en fijn stof voor het met Hout gerelateerde verkeer;
- een globale beschrijving van financiële regelingen die verband houden met de verkeersontwikkeling (onder andere tol, variaties in OZ-belasting, bijdragen van bewoners en bedrijven aan de ontwikkeling en/of exploitatie van vervoerssystemen en parkeertarieven);
- een kaartbeeld van de benodigde infrastructuur weg en rail en de systeemopbouw van het openbaar vervoer³⁸].

5.3 Groene systeem (ecologie, landschap en cultuurhistorie)

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten zijn:

- invloed op de ecologische hoofdstructuur, beschermde gebieden en reservaten;
- invloed door de mogelijkheden voor natuurontwikkeling in de alternatieven op de aanwezigheid van voor het studiegebied kenmerkende plantensoorten. Aangezien het floradistrict van de IJsselmeerpolders een jong gebied betreft met een nog vrij arme flora, zal de nadruk moeten liggen op de toekomstige aanwezigheid van soorten. Hierbij moet aandacht worden besteed aan variatie in grondsoorten: de meest bijzondere soorten worden op de lichtere gronden gevonden. De mogelijkheden voor de ontwikkeling van natuur in de polders zijn groot (onder andere bossen op droge kleigrond en kunstmatige lagunes zoals Oostvaardersplassen), maar in maatschappelijk opzicht beperkt. Voor het plangebied moet worden nagegaan of op kleine schaal mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden kunnen worden benut en hoe dit optimaal kan worden ingepast in de planvorming;
- (toekomstige) aanwezigheid van voor het studiegebied kenmerkende diersoorten³⁹].

38 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 6.

39 Zie bijlage 4, de inspraakreacties nr's 3, 4, en 13.

Er moet inzicht verschaft worden in:

- (toekomstige) ecologische systemen en relaties: de relaties tussen de verschillende habitats binnen het studiegebied en verbindingen met leefgebieden buiten het studiegebied;
- (toekomstige) landschapselementen die de ecologische relaties bevorderen of die barrières opleveren voor deze relaties;
- (veranderende) functies van het gebied als voortplantings-, overwinterings-, pleister- of foerageerplaats voor diverse diersoorten, met nadruk op zeldzame en bedreigde soorten en soorten kenmerkend voor bijzondere omstandigheden.

5.4 Blauwe systeem (water)

Wat betreft het watersysteem is eerder de benutting van kansen, in de zin van het tot expressie brengen van het watersysteem in het stedelijk ontwerp in relatie tot onder meer belevings- en natuurwaarden en een optimale benutting van hemelwater, dan een beschrijving van de milieueffecten sec aan de orde⁴⁰. Enkele specifieke vragen c.q. punten in de effectensfeer waarvoor aandacht gevraagd wordt, zijn:

- hoe zal worden omgegaan met het vergunningenbeleid ten aanzien van eventuele grondwateronttrekkingen?
- zijn eventuele grondwaterwinningen verenigbaar met andere doelen waarin water een rol speelt⁴¹?
- beheersing van de oppervlaktewaterkwaliteit in relatie tot hygiëne en ontwikkeling natuurwaarden⁴²;
- beheersing van de grondwaterstand in relatie tot fundatie en ontwikkeling natuurwaarden;
- (potentiële) emissieroutes van verontreinigingen via grond- en oppervlaktewater naar de omgeving (bijvoorbeeld overstorten, lozing van gezuiverd afvalwater).

5.5 Gele systeem (energie en reststoffen)

- er moet inzicht verschaft worden in de beoogde systemen voor energie- en afval/reststoffen- huishouding; daarbij kan gebruik worden gemaakt van de gemeentelijke nota "Duurzame woonmilieu's" (hoofdstuk 3, Energie), met de beoogde ambitieniveaus en de doorwerking naar wijk- en gebouwniveau;
- duidelijk moet worden gemaakt wat de gevolgen zijn voor het milieu (kwaliteit van lucht, water en bodem) van het energiesysteem en het afval/reststoffensysteem.

40 Zie hiervoor ook de checklist in paragraaf 3.2.3.

41 Zie bijvoorbeeld paragraaf 2.2.

42 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 15.

Geluid

Het MER dient in te gaan op de geluidgevolgen voor de huidige en toekomstige bewoners van Almere-Hout, zowel in de realisatiefase als in de gebruiksfase. Een beschrijving in de aanlegfase kan achterwege blijven indien in het MER wordt aangegeven welke maatregelen (ook ten aanzien van trillingen) getroffen worden, om de overlast tijdens deze fase zoveel mogelijk te beperken.

In het MER moet komen te staan:

- een beschrijving van bestaande en toekomstige stilte-gebieden en redelijk stille gebieden (natuurgebieden, volkstuinten, begraafplaatsen en dergelijke);
- een beschrijving van het geluidsniveau in het studiegebied en door welke bronnen (industrie-, weg- en railverkeer) dit wordt veroorzaakt;
- eventueel aanwezige zoneringen (50 en 55 dB(A)-contour van de rijkswegen) van dezelfde bronnen;
- gecumuleerde contour ex art. 157 Wet geluidhinder (Wgh) van alle bronnen die van invloed zijn op het studiegebied;
- indien van toepassing kan de toekomstige geluidbelasting worden uitgedrukt in aantallen gehinderden (de Commissie beveelt aan dit uitsluitend te doen indien duidelijk wordt dat een dergelijk getal een discriminerend vermogen heeft);
- kwalitatieve beoordeling van de verstoring van de eerder genoemde (redelijk) stille gebieden.

Luchtkwaliteit

Het MER dient in te gaan op de veranderingen die optreden ten gevolge van de activiteiten, het gebruik en de aanleg van het bedrijventerrein, inclusief te verwachten extra vervoerbewegingen. In ieder geval dient te worden ingegaan op:

- emissies van verontreinigende stoffen door de industrie;
- de luchtkwaliteit ten aanzien van NO_x, CO, SO₂, CO₂, VOS en benzeen, voor zover zij onderscheidend zijn voor de alternatieven;
- hinder door geur en stof, aan de hand van geurcontouren (98-percentiel voor 1 en 10 ge/m³ en de contour gekoppeld aan de definitie van de milieugebruiksruimte⁴³).

Externe veiligheid

Het MER dient in te gaan op:

- een kwantificering van de individuele risico's als gevolg van:
 - ongevallen op de bedrijventerreinen;
 - op wegen en spoorwegen en als gevolg van leidingstraten;
- de afzonderlijke en cumulatieve individuele risico's, resulterend in 10⁻⁶ en 10⁻⁸ contouren. De gesommeerde risico's ook in een 10⁻⁵ contour;
- een beschrijving van de overige voorstelbare ongevallen en de effecten op het milieu en op de veiligheid in de (directe) omgeving;
- verkeersveiligheid;

43 Aangezien deze uitwerking te gedetailleerd is voor het Structuurplanniveau, verzoekt de Commissie om een doorkijk te geven hoe dit op bestemmingsplanniveau zou kunnen worden uitgewerkt. Daarbij gaat het vooral om het toetsingskader, oftewel waar wordt naar gestreefd?

- de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, rail en/of water ten behoeve van de aan te leggen bedrijventerreinen.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven - en in het bijzonder het voorkeursalternatief - moeten onderling én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden (bijvoorbeeld in geval van zonering) van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende, reële alternatieven.

Ook beveelt de Commissie aan een indruk te geven van de mate waarin de toekomstige bewoners betrokken kunnen worden bij de inrichting van het woonmilieu in de verschillende alternatieven ("participerende stad")⁴⁴].

44 Zie bijlage 4, de inspraakreacties 1, 3, 4, 5, 8, 13 en 18.

7.

LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8.

EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het college van B&W en de gemeenteraad van Almere moeten bij het besluit om te komen tot een structuurplan voor de locatie Almere-Hout aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat *het college van B&W van Almere* in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

In het evaluatieprogramma moet name aandacht besteed worden aan de positieve dan wel negatieve effecten van het zonebeheer met betrekking tot de verschillende bedrijventerreinen.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- gebruik te maken van goede illustraties (tekeningen, fotomontages, collages en dergelijke) teneinde de beeldvorming van de verschillende alternatieven te bevorderen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het MMA en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis;
- aanzet tot een evaluatieprogramma.

BIJLAGEN

bij het Advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
woningbouw en
bedrijventerreinen
Almere-Hout

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 12 februari 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Almere

Ruimtelijke Ordening, Volkshuisvesting en Milieu

Commissie voor de Milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Uw brief van

Ons kenmerk
MIL/AR\9889
Bijlagen
div.

Contactpersoon

A. Raaijmakers

Doorkiesnummer

036-5471852

Faxnummer dienst

036-5471889

Datum

12 februari 1998

Onderwerp

Startnotitie Almere-Hout

Geachte heer, mevrouw,

	Commissie voor de
Ingekomen op: 16 FEB. 1998	
nummer: 233-98	
dossier: 934-1/m10	
kopie naar: Sc/Ren/Bib	10x

Bijgaand treft u, volgens afspraak in tienvoud, de Startnotitie Almere-Hout. De Startnotitie is afgelopen dinsdag door burgemeester en wethouders vastgesteld en zal op zaterdag 14 februari 1998 bekend worden gemaakt in Het Groene Weekblad, een Almeers huis-aan-huis-blad.

Ter informatie van de Commissie meen ik er goed aan te doen u tevens toe te zenden:

- een plattegrond van Almere (10x);
- de folder "Ruimtelijke Ontwikkelingsstrategie Almere 2015" (10x);
- de folder "Almere, the planning of a new town" (10x);
- het foldertje "Feiten en cijfers" over Almere in 1997 (10x);
- het rapport "Ruimtelijke ontwikkelingsstrategie Almere 2015" met bijlagen (1x);
- de nota Duurzame Woonmilieu's (10x);
- de Groenstructuurvisie (10x).

De startnotitie is eveneens voor advies verzonden naar de wettelijke adviseurs, te weten de Regionale Inspectie, en de Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie Flevoland.

Indien u naar aanleiding van deze brief behoefte heeft aan nadere informatie of meer exemplaren van het toegezonden materiaal, dan hoop ik dat van u te vernemen.

De procedure voor het maken van een MER voor Almere-Hout is hiermee formeel van start gegaan. Ik hoop dat we bij het doorlopen van de procedure in een prettige sfeer met elkaar zullen kunnen samenwerken, en teken, met vriendelijke groet,

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Almere
namens het
het hoofd van de afdeling milieu
ir. A.J.A.M. Raaijmakers

Postbus 200
1300 AE Almere

Telefoon 036 53 99 011
Fax 036 53 31 681

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in 't Groene Weekblad van Almere d.d. 14 februari 1998

Gemeente Almere

Van 16 februari tot 23 maart 1998 ligt de startnotitie voor het milieu-effectrapport (MER) Almere Hout ter inzage. De ontwikkeling van Almere Hout doorloopt een inspraakprocedure overeenkomstig de wet Milieubeheer en de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Op grond van de wet Milieubeheer wordt u nu in de gelegenheid gesteld uw mening te geven over de op te stellen richtlijnen voor het milieu-effectrapport Almere Hout.

Met het uitbrengen van de startnotitie legt het college van burgemeester en wethouders de basis voor de richtlijnen en het uiteindelijke milieu-effectrapport voor Almere Hout. Aan de hand van de richtlijnen wordt het milieu-effectrapport geschreven.

In de startnotitie wordt uiteengezet wat de voorgenomen activiteiten zijn, waarom deze activiteiten nodig zijn en welke alternatieven in aanmerking komen. Het milieu-effectrapport wordt uitgebracht in het kader van de totstandkoming van het structuurplan voor Almere Hout. De startnotitie wordt voor advies ook naar een onafhankelijke landelijke commissie gestuurd, de zogenaamde commissie-MER.

Waar ter inzage?

De startnotitie voor het milieu-effectrapport Almere Hout ligt ter inzage van 16 februari tot 23 maart 1998 gedurende de reguliere openingstijden op de volgende locaties:

- *Gemeentelijk infocentrum
Almere Stad, Stadhuisplein 1
- *Gemeentelijk infocentrum
Almere Haven,
Kruisstraat 39-41
- *Gemeentelijk infocentrum
Almere Buiten, complex Doe
Mere, New Yorkweg 71

De startnotitie is voor f 15,- te koop bij de gemeentelijke infocentra.

Hoe kunt u inspreken?

U kunt schriftelijk op de startnotitie reageren. Uw schriftelijke inspraakreactie dient uiterlijk 23 maart in het bezit te zijn van de gemeente. Uw reactie kunt u sturen naar:

Gemeente Almere
Afdeling Milieu, o.v.v. richtlijnen
MER Hout
Postbus 200
1300-AE Almere

Wat gebeurt er met uw reactie?

De afdeling Milieu van de gemeente Almere verzamelt alle reacties en adviseert hierover het gemeentebestuur. Naar aanleiding van de inspraakreacties en het advies van de Commissie-MER worden door de gemeenteraad de richtlijnen voor het milieu-effectrapport vastgesteld. Aan de hand van deze richtlijnen wordt het milieu-effectrapport voor Almere Hout geschreven.

Nadere informatie:

Voor inlichtingen over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot de afdeling Milieu van de gemeente Almere,
tel. 036 - 54 71 853.

Voor meer informatie over de ontwikkeling van Almere Hout kunt u contact opnemen met het projectbureau ROSA 2015, tel. 036 - 53 99 085.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Het college van B & W van de gemeente Almere

Bevoegd gezag: De gemeenteraad van de gemeente Almere

Besluit: Vaststellen van een gemeentelijk structuurplan.

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C. 11/20.1

Activiteit: De gemeente Almere heeft het voornemen om op de locatie Almere-Hout ongeveer 20.000 woningen te gaan bouwen en er zullen 300 tot 500 hectare bedrijventerreinen ontwikkeld worden.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 14 februari 1998

richtlijnenadvies uitgebracht op: 17 april 1998

Bijzonderheden: In het richtlijnenadvies vraagt de Commissie om te gaan werken met een concept van duurzame stedenbouw, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende vier systemen: het blauwe systeem (water), het groen systeem (ecologie, natuur en milieu), het rode systeem (verkeer) en het gele systeem (energie en reststoffen).

Samenstelling van de werkgroep:

ir. S.M. Bodmer-Sluis

dr.ir. J.J.T.M. Geerards (voorzitter)

drs. J.H. Hoogendoorn

prof.dr.ir. F.M. Maas

ing. P.M. Peeters

dr. A.H. Prins

Secretaris van de werkgroep: mr. S. Pieters.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	980302	L. Ridderhof	Almere	980325
2.	980311	Vereniging Bedrijfskring Almere	Almere	980325
3.	980316	G.A. van Cappellen	Almere	980325
4.	980316	M. van Klaveren	Almere	980325
5.	980321	M. Meijwaard	Almere	980325
6.	980319	NS Reizigers, mede namens NS Stations en NS Vastgoed	Amsterdam	980325
7.	980320 980327	Heemraadschap Fleverwaard	Lelystad	980325 980403
8.	980320	J.J. van Duren en E.R. Eysbroek	Almere-Hout	980325
9.	980323	Milieu Federatie Flevoland	Lelystad	980325
10.	980316	Kamer van Koophandel Flevoland	Lelystad	980325
11.	980320	Gemeente Zeewolde Sector Ruimte en Groen	Zeewolde	980403
12.	980324	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij Directie Noordwest	Diemen-Zuid	980403
13.	980321	Belangenvereniging Almere-Hout	Almere	980403
14.	980319 980325	Rijkstdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	980403
15.	980320	Ministerie van Verkeer en Waterstaat Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied	Lelystad	980403
16.	980323	Gedeputeerde Staten van Flevoland	Lelystad	980403
17.	980320	Werkgroep Sneltram	Almere	980403
18.	980319	Milieuraad Almere Werkgroep Ruimtelijke Ordening en Groen	Almere	980403
19.	980321	C.A.M. van Uden en P.J.B. van Raak	Almere-Hout	980403
20.	980320	Gewest Gooi en Vechtstreek	Bussum	980403

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
21.	980324	Gemeente Almere Werkgroep veiligheidscriteria	Almere	980403